

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

7. februar 2020
Deres referanse: 19/6342
Vår referanse: 28269

Høringssvar om gjennomføring av EUs direktiv om kollektiv rettighetsforvaltning og om åndsverklovens rekkevidde for nærstående rettigheter

Det vises til Kulturdepartementets høringsbrev fra 6. desember 2019 om gjennomføring av EUs direktiv om kollektiv rettighetsforvaltning og om åndsverklovens rekkevidde for nærstående rettigheter. Høringsfristen er 7. februar 2020. Norsk Journalistlag (NJ) innleverer med dette vårt høringssvar.

NJ er en frittstående fagforening og yrkesorganisasjon for journalister i Norge. Våre medlemmer består av redaksjonelle medarbeidere, samt frilansere, som har journalistikk som yrke.

Generelt

Høringsnotatet er omfattende, og innholdet er komplisert, detaljert og forholdsvis uoversiktlig. Høringsinstansene burde derfor ha fått god tid til å gjennomgå og behandle høringsnotatet på en grundig måte. Høringsfristen har imidlertid vært for kort, og i tillegg har juleferien i praksis redusert høringsfristen ytterligere. Dette er uheldig.

NJ er medlem i både Kopinor og Norwaco. Forvaltningen av rettighetene som både Kopinor og Norwaco har foretatt har fungert bra. Kopinor og Norwaco har over lang tid utviklet et system og en praksis for fordeling av vederlag på en rettferdig og god måte. Det er viktig at dette velfungerende fordelingssystemet bevares, og at departementet tar hensyn til dette i det videre arbeidet med loven.

Departementet skriver at artikkel 11 nr. 4 oppstiller en hovedregel om at kollektive forvaltningsorganisasjoner som et utgangspunkt skal benytte innkrevd vederlag til fordeling til rettighetshaverne. Videre skriver departementet at utkast til § 19 er ment å klargjøre yttergrensen for hvor mye av vederlagsmidlene som kan benyttes til administrasjon og til andre legitime formål. Men departementet må ta høyde for at det kan være stor forskjell mellom dette rettslige utgangspunkt og i hvilken grad det i

praksis er mulig å innhente nødvendig informasjon og betale et individuelt vederlag. Hva som i praksis er mulig å innhente av informasjon og betale individuelt, vil antageligvis variere avhengig av bl.a. hvilket område man ser på (f.eks. musikk, bøker, journalistikk, bilder eller film). På noen områder vil det kunne være svært krevende å innhente informasjon om hver enkelt kopi som gjøres av et verk. Det er derfor viktig at den nye loven legger til rette for fordeling av vederlag til ulike kollektive formål og stipender. Vi oppfatter at lovutkastet i stor grad åpner for nettopp dette.

I punkt 4.2. i høringsnotatet har departementet redegjort for konsekvensene lovforslaget vil kunne få. Her redegjøres det kort for mulige økonomiske og administrative konsekvenser for de kollektive forvaltningsorganisasjonene og for rettighetshaverne. Økonomiske og administrative konsekvenser for *medlemsorganisasjonene* hos de kollektive forvaltningsorganisasjonene er derimot ikke nevnt. Dette er en svakhet, da det kan være loven vil få relativt store konsekvenser for medlemsorganisasjonene.

Kommentarer til enkelte bestemmelser

§ 7 Rettighetshavers rett til oppsigelse av forvaltningsavtale

Departementet foreslår i § 7, 3. ledd at rettighetshaveres rettigheter som er gitt til en medlemsorganisasjon skal kunne tilbakekalles helt eller delvis. Hvis rettighetene tilbakekalles, må medlemsorganisasjonen deretter trekke tilbake disse rettighetene fra den kollektive rettighetsorganisasjonen. Departementet ber om høringsinstansenes syn på denne bestemmelsen.

Konsekvensen av en slik regel som departementet foreslår, vil være at man får to forskjellige typer medlemmer. Dette vil være uheldig. NJ er sterkt imot denne bestemmelsen. I tillegg vil det bli veldig uoversiktlig og det vil bli meget resurskrevende å skulle føre oversikt over hvilke rettigheter som til enhver tid er trukket tilbake, og eventuelt hvilke rettigheter som meldes inn igjen senere.

§ 19 Fradrag

Det vises til våre kommentarer under Generelt om fordeling av vederlag til kollektive formål.

§ 52 Ikrafttredelse

Det er viktig at departementet gjør en grundig vurdering av når loven skal settes i kraft og hvilke overgangsregler som bør innføres. NJ antar at den nye loven kan medføre at medlemsorganisasjonene må endre rutiner, arbeidsoppgaver og kanskje også vedtekter. Det er derfor viktig at overgangsreglene er klare og at det gis god tid til å innføre og iverksette de endringene som kan komme i den nye loven.

Utkast til endringer i åndsverkloven - godkjenning eller notifikasjon

NJ mener at det fortsatt bør være et krav om godkjenning for organisasjoner som inngår avtaler som utløser avtalelisens. En godkjennelsesordning sikrer forutberegnelighet for alle partene, og reduserer faren for tvister og uklarheter mht. hvem som kan inngå avtaler som utløser avtalelisens. NJ støtter derfor Alternativ I (Patentstyret som godkjennelsesorgan).

Med hilsen
Norsk Journalistlag

Marius Steen
Advokat/rådgiver